

АЛЕКСАНДРА С. КОСТИЋ ТМУШИЋ¹
УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА ЗА СРПСКУ КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

50 година Универзитета у Приштини /
50 years of the University of Priština
(УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ
МИТРОВИЦИ, 2020, 198. СТР.)

У издању Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (2020) објављена је двојезична књига у луксузном издању *50 година Универзитета у Приштини / 50 years of the University of Priština*, штампана у међусобно обрнутим смеровима, чији је главни и одговорни уредник проф. др Јован Базић, проректор за научноистраживачку делатност. Ово капитално издање представља значајан преглед развитка и начина рада Универзитета, почев од његовог оснивања, тренутног стања, али и визије коју Универзитет гаји према будућим данима, са посебним освртом на рад факултета и осталих организационих јединица које се у његовом саставу налазе. Књига је прилагођена за едукацију читалаца о бољем упознавању са Универзитетом у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, његовом историјом, факултетима и радом у контексту образовног и стручног усавршавања, али и друштвеноекономског и културног развоја што својим постојањем доприноси.

¹ aleksandra.kostic.tmusic@pr.ac.rs

Приказ је примљен 7. октобра 2020, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 26. новембра 2020.

Монографија се састоји од 198 страна стандардног А5 формата, али како је штампана у истом броју страна и потпуно истог садржаја, двојезично на српском и енглеском језику у међусобно обрнутим смеровима, она се заправо састоји од 396 страна укупно. Поред дела књиге који почиње „Речју ректора“ и „Сећањима“, књига је подељена на седам посебних поглавља (1. „Универзитет: јуче – данас – сутра“; 2. „Факултети у саставу Универзитета“; 3. „Организовање и деловање студената на Универзитету“; 4. „Универзитетска библиотека“; 5. „Студентски центар“; 6. „Студентска поликлиника“; 7. „Изводи из рецензија“) од којих су два (прво и друго) подељена на даља потпоглавља. Дело је обogaћено како текстовима мемоарског карактера тако и пригодним фотографијама, значајним скенираним документима и пропратним табелама, које потпуно одговарају садржају текста. Сваки од поменутих елемената представља значајан део, јер се захваљујући њиховом преплитању ово капитално дело образује и добија свој коначан и аутентичан изглед.

У почетном делу монографије сусрећемо се са „Речју ректора“ проф. др Здравка Витошевића, који укратко разматра положај Универзитета у Приштини и говори о његовом идентитету, флексибилности кроз времена и прилике, али и о свим изазовима који му тек предстоје. Ректор усмерава посебну пажњу на значај постојања ове институције и изражава јасну наду у њен даљи опстанак и рад.

Поглавље „Сећања“, које следи након уводне речи, доноси нам сећања проф. др Стевана Баљошевића (*Универзитет у врлоју драматичних историјских превирања*), проф. др Томислава Д. Бокића (*Успостављање паралелног Универзитета*), проф. др Јагоша Зеленовића (*Пројекат Универзитета из Приштине*), проф. др Зорана Павловића (*Фрагменти сенимениталног сећања*) и проф. др Радивоја Кулића (*Забелешка о људима и догађајима*), која говоре о тешким временима великих политичких превирања и нестабилности у друштву, када се и сам Универзитет налазио у деликатном положају.

Посебно издвојено поглавље, од кога почиње њихова нумерација, „Универзитет: јуче – данас – сутра“ говори о оснивању и хронолошком развијању поменуте установе, са приказом свих ректора који су били њени руководиоци од 1970. до 2020. године. Поглавље је обogaћено табеларним приказима десет факултета (Економски факултет, Медицински факултет, Пољопривредни факултет, Правни факултет, Природно-математички факултет,

Учитељски факултет, Факултет за спорт и физичко васпитање, Факултет техничких наука и Филозофски факултет) и 95 студијских програма (од којих је 39 на основним академским студијама, два на интегрисаним, један на специјалистичким, 39 на мастер и 14 на докторским академским студијама), као и фотографијама са низа свечаности, седница, међународних и међуниверзитетских сарадњи.

Следеће поглавље, које заузима истакнуто место у монографији, и бројем страна и садржајем, јесте детаљнији приказ десет факултета, њиховог простора, организационих јединица и програма које нуде, што је све пропраћено статистичким подацима о броју уписаних студената из године у годину, бројем наставног и ненаставног особља, али и значајним информацијама о реализацији ваннаставних активности и разних скупова, о издавачкој делатности и еминентним предавањима истакнутих предавача и пројектима у оквиру одговарајућих установа. Оно што из приложеног обједињује све факултете јесу јасно постављени циљеви, добра сарадња, жеља за сталним напредовањем и усавршавањем на свим могућим пољима и, наравно, што значајнији број студената који ће сутра, ако не за време студија, својим радом дати одговарајући допринос науци, односно уметности или спорту, у зависности од кадра за који су се определили.

Како факултети највећим својим делом постоје због студената, потврђује и засебно поглавље које им је посвећено („Организовање и деловање студената на Универзитету“) и које говори о њиховом активизму са жељом да кроз сваки предузети подухват допринесу побољшању студентског стандарда. У том случају, истакнуто место припада Студентском парламенту, органу Универзитета, преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе, а добра вест је да право да буду бирани за једног од чланова имају сви студенти факултета у саставу Универзитета. Монографија у овом поглављу истиче да су студенти, мимо стандардних активности током године, посебно поносни на своја учешћа у активностима које су изазвале ванредне ситуације, какве су поплаве у Србији 2016. године, покушај такозваног Косова да уђе у УНЕСКО и чувени студентски перформанси у оквиру кампање „#100%taxes0%freedom“.

Четврто поглавље „Универзитетска библиотека“ говори о наведеној установи, почев од њеног оснивања, али и тренутка када је званично почела са радом. Сазнајемо да је библиотека богато опремљена библиотечким материјалом и да располаже са 17.219

библиотечних јединица, 2.500 серијских публикација – часописа и око 500 наслова из руске књижевности. Универзитетска библиотека је и чланица COBISS система од 2008. године и поседује издања Универзитета и факултета, докторске дисертације, као и одређен број уџбеничке, стручне, научне и приручне литературе, која одговара програмским садржајима свих студијских програма који се изводе на факултетима. Омогућена је и међубиблиотека позајмица, позајмица где се евидентирају чланови, претраживање у локалном каталогу и увид у стање грађе, где је омогућено корисницима да резервишу грађу и онлајн, а ту су и стручно оспособљена лица и савремена технолошка опрема са циљем бољег рада и ефикаснијег сналажења.

Како су одвијање наставе на факултетима Универзитета морале да прате обезбеђена исхрана и смештај студената и ученика као неизоставни делови студентског живота и рада тако посебно поглавље припада и значају Студентског центра, као носиоца и организатора већинске активности. Објекти Студентског центра су домови, ресторани, Хала спортова и заједничке службе, који су смештени у једном кругу, како би студентима било омогућено рационално коришћење простора и времена, што уједно олакшава и организовање услуга које им се пружају. Домови су опремљени читаоницама, ТВ салама, библиотеком, савременим Студентским клубом, Студентским интернет центром и теретанама. Поседна пажња посвећује се култури, спорту и рекреацији студената. Подаци показују да се просечно на годишњем нивоу организује стотинак културно-уметничких, спортских, туристичких и едукативних програмских садржаја, на којима су гости репрезентативна имена српске и међународне културне сцене. Развој Центра посебну захвалност дугује Министарству просвете, које је својим правовременим одлукама и улагањем средстава у великој мери заслужно за успех у његовом поновном настајању и развоју.

Последње нумерисано поглавље резервисано је за бригу о заштити и здрављу студената, о којима се брине Студентска поликлиника. Она се налази у кругу студентског кампуса у Косовској Митровици, где је смештена већина циљане групе, како би била доступна у свим могућим приликама. У склопу Поликлинике налазе се: амбулантна служба опште медицине, амбуланте специјалистичко-консултативних служби за интерну медицину, гинекологију, дерматовенерологију и офталмологију, стоматолошка амбуланта за ултразвучну дијагностику, служба за праћење и

унапређење здравља студената и лабораторија за хематолошку и биохемијску дијагностику.

На самом крају овог капиталног издања налазе се „Изводи из рецензија“ проф. др Гојка Савића и проф. др Благоја Недељковића поводом јубилеја, када се слави 50. година постојања и рада Универзитета у Приштини, али и објављивање монографије под истим називом. Проф. др Гојко Савић истиче да поменута монографија није објављена само „са циљем да пружи целокупан увид од оснивања до данас, већ и да да подстрек и ентузијазам младим, перспективним и паметним стручњацима овог Универзитета да отргну од заборава све потешкоће рада у веома тешким условима, постигнутим резултатима, и више од могућих“ (Савић, 2020, стр. 193), а обојица су сагласни поводом препоруке за публикавање ове монографије и почаствовани својом улогом рецензента у њој.

Монографију *50 година Универзитета у Приштини / 50 years of the University of Priština* одликују, пре свега, посвећеност, систематичност, јасноћа и поткрепљеност у хронолошком приказивању изнетих података. Користећи се разноврсним елементима, писаним и материјалним изворима, главни и одговорни уредник, као и читав низ уређивачког одбора и других сарадника, успео је у реализацији идеје захваљујући којој је ова публикација сада пред нама. Успелост монографије *50 година Универзитета у Приштини / 50 years of the University of Priština* налазимо у рационалном објашњењу да је она „осим информативног карактера“, како то наводи проф. др Благоје Недељковић, „вредно штиво које ће бити од велике користи свима, нарочито онима који се баве високим образовањем и питањима Косова и Метохије, без обзира да ли се ради о онима који одлучују о овим питањима или онима који их изучавају, јер су овај Универзитет и Косово и Метохија нераздвојни“ (Недељковић, 2020, стр. 195–196).

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом Creative Commons Ауторство-Некомерцијално Међународна 4.0 (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). This paper is published and distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial International 4.0 licence (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

